

12. Цветков А. Н. Государственный организационно-экономический механизм научно-технических нововведений [Текст] / А. Н. Цветков. - СПб. : СПбГИЭА, 1999. - 463 с.

13. Шегда А. В. Основы менеджмента [Текст] : [учеб.

пособие] / А. В. Шегда. - К. : Знание, КОО, 1998. - 512 с.

14. Экономический словарь. [Электронный ресурс]. - Электрон. текстові дані (10404 кбайт). - Режим доступу : http://abc.informbureau.com/html/picssenoaaiue_iaoaieci.html.

V. Antonova

MECHANISM OF STRATEGIC MANAGEMENT DEVELOPMENT OF RESTAURANT BUSINESS IN THE CONDITIONS OF MARKET

In the article author position is presented in regard to determination of restaurant business and organizational and economic mechanism of strategic management development of this sector of economy. Component elements are grounded, a conceptual chart and substantive provisions of conception of organizational and economic mechanism of strategic management development of restaurant business is developed, that is directed on the increase of socio-economic efficiency of enterprises of feed.

Key words: restaurant business, conception, organizational and economic mechanism, strategic management, development, economic adjusting, self-government, motivation, efficiency.

© В. Антонова

Надійшла до редакції 18.06.2009

УДК У 261.1

ВИКОРИСТАННЯ ДИНАМІЧНОГО ПІДХОДУ В ОЦІНЦІ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОГО СТАНУ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ

ВЛАДИСЛАВ ГАЛУШКА,

здобувач кафедри "Фінанси і банківська справа"

Донецького національного технічного університету

У статті досліджено методичні аспекти динамічного підходу до фінансово-економічного аналізу, виділено їх переваги й недоліки, запропоновано структурно-логічну модель визначення рівня стабільності розвитку фінансово-економічного стану підприємства, а також методичний підхід до оцінки стабільності розвитку фінансово-економічного стану підприємства в межах конкретної галузі.

Ключові слова: фінансово-економічний аналіз, структурно-логічна модель, стабільність розвитку, фінансово-економічний стан підприємства.

Постановка проблеми. За своїм змістом фінансово-економічні показники є відображенням дій, реалізованих у господарській системі в процесі ухвалення рішень. Будь-яке нове ухвалене рішення і, відповідно, зміна напрямку дій знаходить своє віддзеркалення в динаміці показників [1].

Використання нормативної бази рекомендованих значень фінансових коефіцієнтів, з одного боку, дозволяє більш об'єктивно оцінювати й порівнювати фінансовий стан підприємств, з іншого, така оцінка фінансового стану характеризує підприємство тільки в конкретний період. Іншими словами, показники, що використовуються для оцінки фінансово-економічного стану, за своєю суттю статичні, оскільки розраховуються на основі балансових даних, що характеризують стан підприємства на конкретну

дату, і, отже, одномоментні [2]. Тому з метою підвищення об'єктивності оцінки фінансового стану підприємства, визначення його відповідності нормативним показникам галузі необхідно враховувати чинник динаміки його розвитку.

Оцінка динаміки фінансово-економічних показників підприємства дозволяє проаналізувати рівень його стабільності, тенденції розвитку. Особливо важливо, що використання динамічного підходу дозволяє на основі виявлених тенденцій показників скласти прогноз їх розвитку на доступну для огляду перспективу [3].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Методичним питанням аналізу фінансового стану за допомогою динамічного підходу присвячені роботи І. А. Бланка, А. Д. Шеремет, А. В. Ковальова,

№ 5 (96) липень-серпень 2009 р.

Г. В. Савицької, Н. М. Погостинської, Ю. А. Погостинського, К. В. Ізмайлової, Е. В. Мниха й інших. Зокрема, ними прийнято ряд вимог щодо динамічного підходу фінансово-економічного аналізу: однорідність показників, аналізованих у динаміці; вибір оптимальної тривалості періоду (інтервалу) динаміки; порівнянність усіх показників динамічного ряду; безперервність динамічного ряду, тобто недопущення пропусків певних періодів [3].

Використання динамічного підходу при оцінці фінансово-економічного стану підприємства дозволяє визначити місце підприємства в межах усієї галузі й стабільність його розвитку впродовж аналізованого періоду.

Серед наукових робіт, присвячених питанням методології використання динамічного підходу в оцінці фінансового стану, слід виділити дослідження Н. М. Погостинської і Ю. А. Погостинського, у якому запропонована модель оцінки фінансової стійкості підприємства у вигляді динамічного нормативу. Аналітична модель формується у вигляді впорядкування індексів динаміки показників, що характеризують фінансовий стан і фінансові результати діяльності підприємства. Динамічний норматив виступає як еталон при виборі режиму функціонування підприємства. В ідеалі фактичне впорядкування показників за темпами їх зростання повинно включати, на думку авторів, усі нормативно вста-

новлені в динамічному нормативі співвідношення, які формуються з урахуванням вимоги зростання фінансово-економічних показників. Тому оцінкою фінансово-економічної стійкості підприємства служить оцінка близькості фактичного й нормативно встановленого в динамічному нормативі впорядкувань темпів зростання показників [1].

Мета статті - розвиток динамічного методу оцінки фінансово-економічного стану суб'єктів господарювання, зокрема розробка на основі рекомендацій оцінки стабільності розвитку фінансово-економічного стану підприємства в межах конкретної галузі економіки.

Виклад основного матеріалу. В основі аналітичної моделі [1] лежить використання фінансово-економічних показників у динаміці за обмежений період часу (3 періоди), що істотно знижує об'єктивність оцінки стану підприємства.

Важливим є той факт, що використання темпів зростання показників не враховує чинника стабільності розвитку підприємства (рис. 1): у певний період часу підприємство може поліпшити свої показники, але, у цілому, мати низький показник стабільності розвитку (наприклад, підприємство 1). Водночас лідер галузі (підприємство 2), маючи високі показники фінансово-економічного стану, може показувати темпи їх зростання значно менші, ніж підприємство 1.

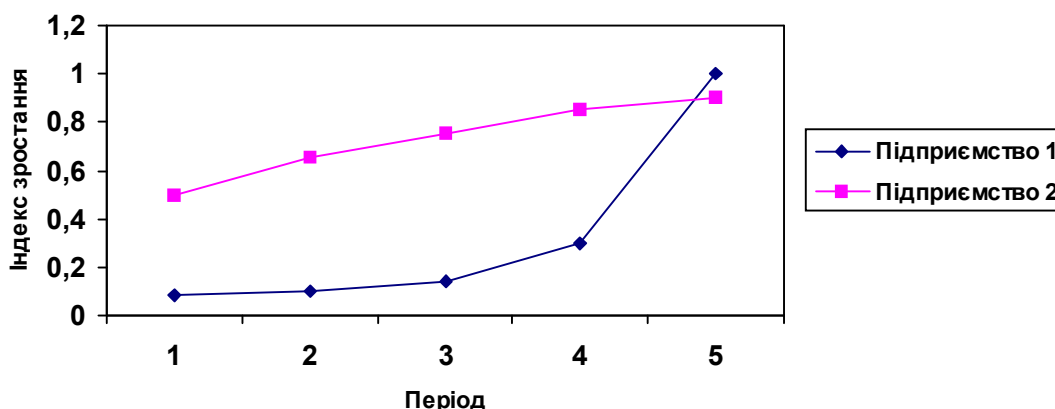

Рисунок 1. Динаміка стабільності розвитку фінансового стану підприємств.

Таким чином, за допомогою методики [1] порівнюються рівні фінансової стійкості підприємств за обмежену кількість періодів, але не враховується рівень розвитку підприємств у цілому, тому використання методики динамічного нормативу є дуже умовним.

З метою об'єктивної оцінки фінансового стану підприємства в динаміці необхідно забезпечити врахування ефекту динаміки показників підприємства і її порівняння з динамікою показників галузі. Для цього доцільно використовувати індексний метод, що дозволяє охарактеризувати тенденції розвитку показників підприємства й підприємства в межах усієї галузі.

Це дозволить порівняти показники підприємства з рекомендованими для галузі значеннями, а також оцінити темпи їх розвитку (стабільність розвитку) по відношенню до аналогічних показників як інших підприємств, так і всієї галузі.

Підприємства однієї галузі можуть мати різні масштаби діяльності, структуру активів тощо, тому для об'єктивності їх порівняння між собою необхід-

но визначити базові показники, які лежать в основі порівняльної оцінки й ураховують усі їхні особливості. Виходячи із цього, слід зазначити, що такою єдиною основою можуть виступати показники стабільності розвитку галузі, які й використовуються в методичному підході, описаному нижче.

Виходячи із цих міркувань, ми пропонуємо модель оцінки фінансово-економічного стану підприємства (рис. 2), засновану на динамічному підході, яка враховує стабільність розвитку підприємства й тенденції розвитку галузі в цілому.

На першому етапі необхідно визначити темп розвитку підприємства за формулою:

$$I_k = \frac{K_t}{K_{t-1}}, \quad (1)$$

де I_k - індекс зростання k -го показника конкретного підприємства;

K - коефіцієнт, що характеризує конкретну сторону фінансового стану підприємства;

t - аналізований період.
Індекс зростання K -го показника конкретного підприємства повинен бути розрахований по кожно-

му показнику й кожному підприємству, що бере участь у порівняльній оцінці фінансового стану підприємств галузі.

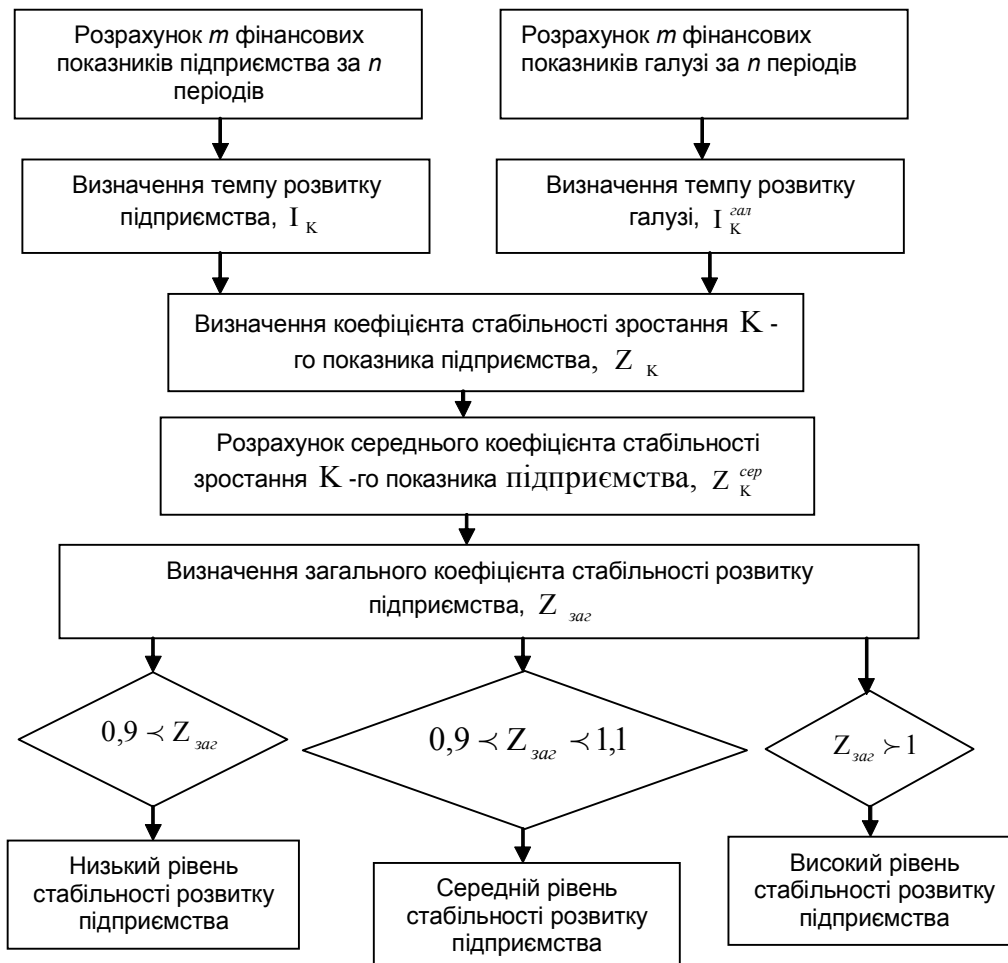

Рисунок 2. Структурно-логічна модель визначення рівня стабільності розвитку фінансово-економічного стану підприємства.

Аналогічним чином визначається індекс розвитку галузі:

$$I_K^{\text{гал}} = \frac{I_K}{I_K^{\text{гал}}} \quad (2)$$

де $I_K^{\text{гал}}$ - індекс зростання K -го показника галузі;

K_t - коефіцієнт, що характеризує конкретний аспект фінансового стану галузі.

На другому етапі з метою визначення стабільності розвитку конкретного підприємства й порівняльності з показниками галузі розраховується показник, що враховує рівень випередження зростання показників підприємства по відношенню до показників галузі:

$$Z_K = \frac{I_K}{I_K^{\text{гал}}}, \quad (3)$$

де Z_K - коефіцієнт стабільності зростання K -го показника конкретного підприємства.

Показник Z_K визначає рівень стабільності зростання аналізованого коефіцієнта підприємства в співвідношенні з рівнем стабільності зростання цього коефіцієнта галузі.

Зауважимо, що порівняння стабільності розвитку підприємства й галузі, засноване на співвідношенні індексів їхнього розвитку, не враховує масштабів діяльності підприємства, що дозволяє порівнювати його фінансово-економічний стан із будь-яким підприємством галузі.

На наступному етапі визначається середня динаміка зростання кожного фінансового показника за аналізований проміжок часу:

$$Z_K^{\text{сеп}} = \frac{\sum_{i=1}^n Z_K}{n}, \quad (4)$$

де $Z_K^{\text{сеп}}$ - середній коефіцієнт стабільності зростання K -го показника конкретного підприємства;

n - кількість періодів дослідження.

З метою порівняльності стабільності фінансово-економічного стану підприємств галузі необхідно мати показник, що дозволяє об'єктивно оцінювати їх рівень стабільності. Усереднюючи рівні стабільності зростання по кожному коефіцієнту, визначається

ся загальний показник, що характеризує місце конкретного підприємства в галузі, а також дозволяє оцінити його стан за заданий аналітиком проміжок часу. При цьому слід також урахувувати й рівень значущості кожного показника в загальній оцінці стабільності. Рівень значущості показника необхідно визначати або методом експертних оцінок, або виходячи із запитів інвесторів й інших суб'єктів аналізу.

$$Z_{заг} = \frac{\sum_{j=1}^m Z_{к}^{сеп} \times \varphi_{к}}{m}, \quad (5)$$

де $Z_{заг}$ - загальний коефіцієнт стабільності розвитку підприємства;

$\varphi_{к}$ - коефіцієнт значущості k -го показника при оцінці фінансово-економічного стану підприємства;

m - кількість аналізованих показників фінансово-економічного стану підприємства.

Загальний коефіцієнт стабільності розвитку підприємства є результуючим показником стабільності розвитку, який дозволяє порівнювати конкретне підприємство з іншими підприємствами галузі.

З метою забезпечення об'єктивного порівняння підприємств за розробленою методикою пропонується шкала значень загального коефіцієнта стабільності розвитку підприємства (табл. 1), яка включає три діапазони значень, що характеризують рівень стабільності розвитку. Розподіл на діапазони значень формується залежно від рівня випередження зростання показників підприємства по відношенню до показників галузі. При цьому значення характеризує ситуацію, при якій рівень стабільності розвитку підприємства повністю відповідає рівню стабільності розвитку галузі.

Таблиця 1. - Диференціація підприємств за рівнем стабільності розвитку.

Діапазон значень $Z_{заг}$	Рівень стабільності розвитку підприємства
< 0,9	Низький
0,9 – 1,1	Середній
> 1,1	Високий

Слід зазначити, що визначення середнього рівня стабільності розвитку підприємства в інтервалі від 0,9 до 1,1 носить суб'єктивний характер і є 10 %-им розкидом від рівня стабільності розвитку галузі. Це дозволяє встановити середній діапазон значень, який береться до уваги при оцінці стабільності фінансово-економічного стану. Значення, що виходять за межі цього діапазону, характеризують рівень стабільності фінансово-економічного стану підприємства як низький і високий відповідно.

Висновки

Використання динамічного підходу, заснованого на індексному методі, дозволяє не тільки визначити рівень стабільності розвитку фінансово-економічного стану підприємства, але й, виходячи з тенденцій розвитку галузі, порівнювати його з іншими підприємствами галузі, а тим самим встановити місце в ній досліджуваного підприємства.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Погостинская Н. Н. Системный анализ финансовой отчетности / Н. Н. Погостинская, Ю. А. Погостинский. - СПб. : Изд-во Михайлова В. А., 1999. - 96 с.
2. Ефимова О. В. Финансовый анализ / О. В. Ефимова. - М., 2002. - 528 с.
3. Чебан Т. М. Теорія економічного аналізу / Т. М. Чебан. - Київ : Центр навчальної літератури, 2003. - 214 с.
4. Шеремет О. О. Финансовый анализ / О. О. Шеремет. - К., 2005. - 196 с.
5. Савицкая Г. В. Экономический анализ / Г. В. Савицкая. - М. : Новое знание, 2004. - 640 с.
6. Шеремет А. Д. Методика финансового анализа / А. Д. Шеремет, Р. С. Сайфулин. - М. : ИНФРА М, 1996.
7. Галушка В. В. Використання методу коефіцієнтів у фінансовому аналізі / В. В. Галушка // Схід. - 2007. - № 5 (83). - С. 35-37.

V. Halushka

THE USE OF DYNAMIC APPROACH IS IN ESTIMATION OF THE FINANCIAL-ECONOMIC STATE OF SUBJECTS OF MENAGE

In the article the methodical aspects of dynamic approach are explored to the financial-economic analysis, their advantages and failings, the structural-logical model of determination of level of stability of development of the financial-economic being of enterprise is offered, and also methodical approach of estimation of stability of development of the financial-economic being of enterprise are selected within the limits of concrete industry

Key words: methodical aspects, dynamic approach, the financial-economic analysis, the structural-logical model, stability of development, financial-economic being of enterprise.

© В. Галушка

Надійшла до редакції 26.06.2009

№ 5 (96) липень-серпень 2009 р.